

Udskriftsdato: 13. december 2025

2023/1 BSF 114 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af et velfærdsforbehold

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 20. februar 2024 af Morten Messerschmidt (DF),
Alex Ahrendtsen (DF), Mikkel Bjørn (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Peter Kofod (DF),
Mette Thiesen (DF) og Nick Zimmermann (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indførelse af et velfærdsforbehold

Folketinget pålægger regeringen at arbejde for et nyt dansk forbehold, nemlig et velfærdsforbehold. Dette forbehold skal sikre, at danske velfærdsordninger ikke er underlagt EU-regler, og at Danmark derfor ikke skal udbetale velfærdsydelser som studiestøtte (su), børne- og ungedydelse, kontanthjælp eller andre tilsvarende ydelser til borgere fra andre EU-lande, medmindre det er Folketinget, og ikke EU, der har besluttet det.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag B 38, folketingsåret 2019-20, med justeringer i forslaget og bemærkningernes formuleringer. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2019-20, tillæg A, B 38 som fremsat.

Nærværende forslag tager udgangspunkt i EU-Domstolens afgørelser, der har haft indflydelse på Danmarks velfærdssystem. En betydelig bekymring er »velfærdsturisme«, hvor EU-borgere potentielt kan flytte til Danmark for at opnå adgang til landets generøse velfærdsydelser. I Danmark er velfærdsydelser som studiestøtte og børne- og ungedydelse universelle og uafhængige af forældrenes indkomst. For eksempel er en dansk studiestøtte (su) på omtrent 880 euro om måneden før skat, og børne- og ungedydelsen er i gennemsnit omkring 160 euro om måneden pr. barn.

Forslagsstillerne finder det urimeligt, at EU kan afgøre, hvornår eksempelvis børnepenge, su, dagpenge og kontanthjælp skal udbetales til andre EU-landes borgere, der måtte opholde sig i Danmark eller i andre EU-lande for børnenes vedkommende. Danske vælgere er på intet tidspunkt ved folkeafstemning blevet konfronteret med det forhold, at EU-traktaterne ville føre til den form for integration af socialpolitikken. Folketinget har eksempelvis på su-området forsøgt at inddæmme udbetalingerne, men uden held. I 2013 blev det med et bredt flertal vedtaget, at Danmark »kun« skal udbetale su til udenlandske studerende for højst 437 mio. kr. om året. Blot 5 år senere blev dette loft overskredet, idet uddannelses- og forskningsministeren i oktober 2018 kunne oplyse, at su-udgifterne nu var oppe på 483 mio. kr. I 2022 forventedes udgifterne at udgøre 877 mio. kr. Heraf er de 650 mio. kr. til personer, der har ret til ydelsen som vandreende arbejdstagere, jf. Uddannelses- og Forskningsudvalget, alm. del, svar på spørgsmål 127, folketingsåret 2023-24.

Dansk Folkeparti har i Beskæftigelsesudvalget med spørgsmålene 94-97, jf. Beskæftigelsesudvalget, alm. del, folketingsåret 2023-24, forsøgt at afklare omfanget af udgifter til EU-borgere inden for en lang række ydelser. De endelige svar på disse spørgsmål var endnu ikke kommet forud for færdiggørelsen af dette beslutningsforslag.

Det er vigtigt at sikre, at Danmarks velfærdsmodel kan bevares, mens landet fortsat opfylder sine forpligtelser som EU-medlem. Et velfærdsforbehold vil muliggøre, at Danmark kan fastsætte egne regler for tildeling af velfærdsydelser, uafhængigt af EU's lovgivning.

En undersøgelse har vist, at EU-borgere generelt har været nettobidragydere til det danske velfærdssystem, dog med store forskelle mellem de enkelte borgere, afhængigt af fra hvilket land de kommer (»Nej, østarbejdere snylter ikke: Staten tjener i gennemsnit 21.205 kr. pr. EU-borger om året«, Politiken, den 6. december 2016), men dette ændrer ikke det overordnede princip om, at Danmark bør have kontrol over sit eget velfærdssystem.

Det er derfor afgørende at have et velfærdsforbehold, der sikrer, at Danmark har kontrol over, hvornår og hvordan dets velfærdsydelser tildeles borgere fra andre EU-lande.

Som situationen vedrørende su viser, stiger udgifterne til EU-borgeres underhold, helt uden at Folketinget har mulighed for at træffe afgørelse herom. Især EU-Domstolen har gennem et utal af domme udvidet unionsborgernes ret til sociale ydelser i andre EU-lande end deres eget, hvilket ikke bare udgør et økonomisk problem for de danske skatteydere, men også undergraver dansk suverænitet.

Dertil kommer, at EU-Domstolen kontinuerligt udvider adgangen for EU-borgere til at få del i velfærdsydelser som senest med en dom fra december 2023 i en sag om moderen til en rumænsk arbejdstager, der har ophold i Irland. Moderen som forsørges af den rumænske arbejdstager, har fået ret til irsk invalidepension, selv om vedkommendes opholdsgrundlag ellers var, at hun blev forsørget af den rumænske arbejdstager, hvilket ikke længere er tilfældet, når der er tildelt invalidepension. Herefter overtager

Irland forsørgelsesopgaven med den pågældende, selv om vedkommende aldrig har bidraget til det irske samfund (EU-Domstolen, den 21. december 2023, sag C-488/21).

Forslagsstillerne ønsker derfor, at den danske regering forpligter sig til at arbejde for et nyt forbehold, nemlig et velfærdsforbehold. Dette kan med fordel modelleres over det sommerhusforbehold, som Danmark siden 1973 har nydt godt af. Dette lyder i Lissabontraktatens protokol således: »Uanset bestemmelserne i traktaten kan Danmark opretholde den gældende lovgivning om erhvervelse af ejendomme, der ikke er helårsboliger.«

Forslagsstillerne ønsker sig en tilsvarende formulering i et nyt forbehold: »Uanset bestemmelserne i traktaten kan Danmark i sin egen lovgivning definere, hvem der kan modtage sociale ydelser fra den danske stat«.

Et sådant forbehold vil sikre, at alle beslutninger om udbetaling af su, dagpenge, børnepenge eller andre ydelser til EU-borgere, der befinder sig i Danmark, altid har et flertal i Folketinget bag sig. Naturligvis kan et flertal i Folketinget tilslutte sig den eksisterende retsstilling i EU. Det kræver blot, at der netop er et flertal. I dag udbetales der reelt midler på basis af regler, som med stor sandsynlighed ikke har et flertal bag sig. Således har skiftende statsministre og partiledere udtalt sig kritisk om den EU-regulerede adgang for EU-borgere til danske socialydelser:

- Lars Løkke Rasmussen, februar 2014: »Vi kan ikke have et system, hvor man, bare fordi man planter sine træsko i en jordbærmark en dag, så kan sende store børnechecks hjem til lande, hvor leveomkostningsniveauet er meget, meget lavere, og hvor antallet af børn måske også er højere« (»Løkke sender bredside mod Thorning i strid om børnepenge«, B. T., den 25. februar 2014).
- Mette Frederiksen, juni 2018 (statsminister pr. 27. juni 2019): »De danske velfærdsydelser er som udgangspunkt for os, der bor og lever i Danmark« (»S til regeringen: Stem nej til EU-forslag om dagpenge«, Jyllands-Posten, den 13. juni 2018).
- Troels Lund Poulsen, juni 2018: »Arbejder man i Danmark og har børn i et andet land, så skal man have børnepenge, som svarer til priserne i det pågældende land. Alt andet vil være urimeligt. Man skal huske på, at i nogle lande er leveomkostningerne en tredjedel af de danske« (»Danmark fastholder krav om børnepenge«, nyhed på www.regeringen.dk, den 21. juni 2018).

Trods skiftende statsministre er problemet imidlertid langt fra løst. Faktisk bliver det kun løbende værre, i takt med at EU-Domstolen afsiger stadig mere vidtgående domme. Der er derfor hastende behov for, at Danmark sætter sin fod ned. Det kan ske, ved at statsministeren på næste møde i Det Europæiske Råd stiller krav om et dansk velfærdsforbehold.

Skriftlig fremsættelse

Morten Messerschmidt (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af et velfærdsforbehold.

(Beslutningsforslag nr. B 114)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.